

Jaarbericht 2021

Na het bewogen eerste coronajaar, volgde opnieuw een jaar van onzekerheden en lockdowns. Waar er aan het begin van de pandemie nog volop waardering was voor de verplegende en verzorgende beroepsgroepen, was deze waardering in 2021 een stuk minder te voelen. Des te belangrijker is het werk van ons instituut om er voor te zorgen dat het cruciale werk van verpleegkundigen en verzorgenden ten tijde van deze crisis goed wordt gedocumenteerd. Zo blijft hun aandeel zichtbaar in ons museum en de geschiedenisboeken voor deze en toekomstige generaties verpleegkundigen en verzorgenden.

We zien met veel plezier dat de interesse in de geschiedenis van de verpleegkunde gestaag groeit. In het verpleegkundig onderzoek wordt er meer dan ooit aandacht besteed aan de historie. Ook onder historici neemt de aandacht voor de verpleging en verzorging toe. Met een mooie podcastserie, geschiedenislessen, workshops, trainingen, online tentoonstellingen en publicaties hebben we daar een mooie bijdrage aan kunnen leveren.

Veel leesplezier,

Hugo Schalkwijk
Bestuurslid Stichting Florence Nightingale Instituut
Adviseur Historisch College FNI bij V&VN

Inhoud

Jaarbericht 2021	1
Het FNI in 2021	2
Dit zijn wij.....	2
Onze missie	2
Dit doen wij.....	2
Voor wie?	3
Eigen historie	3
Het FNI in 2021	4
De organisatie	7
Colofon.....	7

Het FNI in 2021

Dit zijn wij

Het FNI (voorheen Florence Nightingale Instituut) neemt een centrale rol in het borgen en uitdragen van de geschiedenis van de verpleging en verzorging in Nederland.

Onze missie

- Het op innovatieve wijze stimuleren van historische kennis bij verpleegkundigen en verzorgenden via het platform FNI.nl. Het platform draagt daarmee bij aan de identiteitsontwikkeling, het kritisch denken, de positie en de invloed van verpleegkundigen.
- Het onderstrepen van de onmisbaarheid van de verplegende en verzorgende beroepen bij het algemene publiek door het stimuleren en beschikbaar maken van historisch onderzoek.
- Het vanuit een historisch perspectief helpen duiden van de huidige dynamiek in de zorg. En op die wijze actief bijdragen aan oplossingen voor actuele vraagstukken die spelen in de verpleging en verzorging.
- Het bewaken, behouden en verzamelen van het verpleegkundig erfgoed.

Dit doen wij

Het FNI gaat verder met het opbouwen en onderhouden van een verpleegkundig en verzorgend historisch netwerk met de bijbehorende, robuuste academische kennisinfrastructuur, waarin wij

een centrale rol vervullen. Onze filosofie is dat wij de collectie op laagdrempelige wijze aanbieden aan een breed publiek. Dit doen wij op verschillende innovatieve wijzen, zowel offline met pop-upexposities, als op het online museum FNI.nl. Verder stimuleert het FNI wetenschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van de verpleging en verzorging en helpt bij het uitdragen van deze kennis over de verplegende en verzorgende beroepen in Nederland. Daarnaast streven wij naar een historische component in de curricula van verpleegkundigen en verzorgenden, bijvoorbeeld door het aanbieden van handzame modules, online tools en gastlessen. Tot slot dragen wij als geregistreerd museum de plicht om onze museumcollectie en archief te bewaken volgens standaarden uit de [Museumnorm 2020](#). Daarnaast streven we naar het verduurzamen van onze collectie door verdere digitalisering en ontsluiting.

Voor wie?

- Verpleegkundigen, verzorgenden en MBO-, HBO- en WO- studenten die zich met de verpleging en verzorging bezig houden.
- Onderzoekers, verplegingswetenschappers en historici die geïnteresseerd zijn in verpleegkundig historisch onderzoek.
- Iedereen die meer wil weten over de geschiedenis van de verpleging en verzorging.

Eigen historie

Geschiedenis inspireert, stimuleert kritisch denken en helpt ons complexe situaties in de huidige maatschappij beter te begrijpen. In de afgelopen decennia, waarin technologische ontwikkelingen elkaar in rap tempo opvolgden, is de wereld waarin wij leven drastisch veranderd. Dat geldt ook voor de verpleegkunde en verzorging. Het bestaande beeld van het werk veranderde echter niet altijd mee. Geschiedenis helpt met het zichtbaar maken van cruciaal verpleegkundig en verzorgend werk en vitale ideeën.

Het Florence Nightingale Instituut opende in 1998 haar deuren als het Nationaal Museum Verpleging en Verzorging in Angerlo. In 2002 verhuisde het museum naar het Witte Huis in Zetten. Sinds 2014 is het museum, onder de naam Florence Nightingale Instituut (FNI), volledig digitaal. Het was een unicum in de museumwereld, dat het FNI bekroond werd met het behalen van de felbegeerde museumregistratie, als eerste Nederlandse online museuminstelling.

Na ruim twintig jaar was het tijd voor een volgende belangrijke stap: de verdere inbedding in de kennisinfrastructuur van verplegend en verzorgend Nederland. In 2019 werd de overstap van het Florence Nightingale Instituut naar de beroepsvereniging V&VN definitief. Dit betekent een duurzame waarborging van het erfgoed van de verplegende beroepen onder de vleugels van V&VN. Het Florence Nightingale Instituut gaat daarbij verder als steunstichting van het Historisch College FNI.

Het FNI in 2021 – COVID 19

In 2021 ging het FNI verder met het documenteren van de verhalen en ervaringen van verpleegkundig werk ten tijden van de COVID-19 pandemie. We ontwikkelden onze COVID-19 verhalenbank op onze website en zochten contact met andere organisaties die wilden bijdragen aan ons COVID-19 archief. [Leyden Academy on Vitality and Healthy Ageing](#) doneerde hun project 'Wij en Corona', een verzameling van meer dan 350 verhalen over Corona in de ouderenzorg, aan ons. Deze bijdragen zijn door ons gearhiveerd. Enkele highlights zijn in een speciaal dossier op onze [website](#) te bekijken.

Dag van de Verpleging

In 2021 vierden we het 100-jarig jubileum van de wettelijke bescherming van het diploma ziekenverpleging. Samen met onze collega's van Stichting Historisch Verpleegkundig Bezit bouwden we een [tijdlijn](#) die de roerige aanloop naar 'de Wet van '21' laat zien. Deze tijdlijn werd op de Dag van de Verpleging geopend. Eveneens presenteerden wij op de Dag van de Verpleging de verhalen van drie eigentijdse verpleegkundigen en verzorgenden. Zij spraken over hun helden uit het (recente) verleden. De films werden gepubliceerd op de website van beroepsvereniging [Verpleegkundigen en Verzorgenden Nederland](#).

Ook lanceerde het FNI de eerste aflevering in de podcastreeks 'Jouw Geschiedenis, Onze Zorg'. Een podcast waarin Jonge Historicus van het jaar 2020, Hugo Schalkwijk, in gesprek gaat met historici en verpleegkundigen over de geschiedenis, én toekomst van de zorg. De podcastserie behandelde onderwerpen als COVID, psychiatrie en de gehandicaptenzorg. De podcasts zijn te luisteren op [Apple Podcasts](#) en [Spotify](#).

Online tentoonstelling

Eind 2021 opende FNI de digitale expositie [‘Van ziekenverzorgende tot verzorgende IG’](#). Een tentoonstelling over de geschiedenis van het beroep verzorgende. In deze tentoonstelling ontdekt te lezer hoe het vak is ontstaan, bekijk de transformatie van de positie van verzorgenden en leer over de kernwaarden van het vak.

Ter gelegenheid van deze expositie spraken we met [Geesje Bosch \(65\)](#) uit Coevorden, ze zag het vak de afgelopen decennia veranderen. In 1973 begon Geesje aan de opleiding tot ziekenverzorgende, daarna is ze 45 jaar werkzaam geweest in de wijkverpleging. Tot een paar maanden geleden. Met behulp van foto's vertelt de voormalig verzorgende over de grootste veranderingen die het beroep heeft doorgemaakt. "Vroeger zeiden ze dat je er een roeping voor moet hebben. Daar ben ik het niet mee eens, maar je moet het werk wel met passie en liefde kunnen doen."

Lezingen en gastcolleges

Ook in 2021 verzorgde het FNI weer vele gastcolleges in zorginstellingen en voor het onderwijs. Zo spraken we op de eerste Zonnebloemlezing bij Zonnehuisgroep Amstelland, ter ere van hun 100-jarig bestaan. Ook verzorgden we colleges geschiedenis voor onder andere VIAA Hogeschool, Christelijke Hogeschool Ede, Universitair Medisch Centrum Utrecht en leiderschapsmodules van Erasmus Universiteit en V&VN.

Media en publicaties

Aan het begin van 2021 publiceerde het Historisch College bij V&VN hun eerste artikel over de collectie en het archief van FNI in het tijdschrift [Verpleegkunde](#). Deze werd toegestuurd naar alle vrienden van FNI.

Daarnaast publiceerden voorzitter van het FNI Pieterbas Lalleman en bestuurslid Hugo Schalkwijk een artikel over verpleegkunde ten tijde van crisis in [Impact Magazine](#), een tijdschrift over de psychosociale impact van rampen op de maatschappij. Het FNI werd meerdere malen geconsulteerd door de landelijke media over contemporaine knelpunten in de zorg. Zo werd Hugo Schalkwijk geïnterviewd door [Volkskrant](#) over het al dan niet invoeren over verplichte vaccinatieregistratie. Voorzitter Pieterbas Lalleman was te gast bij Spraakmakers op [NPO Radio 1](#) in verband met de landelijke stakingen van UMC verpleegkundigen. [VPRO Gids](#) publiceerde een interview tijdens de Maand van de Geschiedenis over de waarde van de geschiedenis van de verpleegkunde.

De organisatie

Het bestuur vergaderde in 2021 vier keer. Het huidige bestuur bestaat uit:

- Dr. P. Pieterbas Lalleman, RN MA, voorzitter Verpleegkundige, organisatiesocioloog, Hogeschool Utrecht
- R. Robert Simons, penningmeester/secretaris Verpleegkundige (niet praktiserend). Chair at International Federation of Health & Human Rights Organisations (IFHHRO)
- Drs. M. Mireille Hoffmann
- Drs. H. Hugo Schalkwijk, adviseur Historisch College FNI, promovendus Universiteit van Amsterdam
- Em. Prof. Dr. Petrie Roodbol, emeritus hoogleraar verplegingswetenschap

Adviseur

- Hanneke Hillmann, Erevriend en oud-voorzitter FNI

Colofon

Teksten Jaarbericht 2021: Hugo Schalkwijk

Adres

Florence Nightingale Instituut / Historisch College FNI
Industrieweg 6B, 4104 AR Culemborg